

Foaia Diecezană

Organul oficial al eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului :</p> <p>Parohiile cl. I. pe un an 800 Lei Parohiile cl. II. 700 Lei Parohiile cl. III. și subclasă 600 Lei Pentru particulari 500 Lei</p>	<p>APARE DUMINECA</p> <p>MANUSCRISELE SE VOR TRIMITE PE ADRESA CONSILIULUI EPARHIAL, SECȚIA CULTURALĂ.</p>	<p>Prețul inserțiunilor</p> <p>Concure de prot. 1000 Lei. Parohii de cl. I 1000, de cl. II 800, de cl. III 600 Lei Celelalte publicații 1 cm. □ 3,50 Lei.</p>
--	--	--

EPISCOPUL NICOLAE POPEA ÎN LUMINA AMINTIRILOR

Din capul locului subliniez, că în acest articol, care tratează asupra episcopului de pie memorie Nicolae Popea cu prilejul celor 35 de ani de când a închis ochii pentru totdeauna, n'am de gând să înșir date biografice sau să-i scot în relief activitatea mănoasă, pusă în slujba bisericii și a neamului, în slujba scrisului și a binefacerii, ci torcând firul amintirilor vreau să-i evoc imaginea, prezentându-l cititorilor acestui organ oficial așa cum l-am văzut și cunoscut.

*

Chiriarhul Nicolae „învățăcelul iubit al marelui Andrei și neobositul lucrător pe teren literar și administrativ“ avea o înfățișare impunătoare pe urma staturii sale înalte. Purta în permanență ochelari din sticlă groasă. Fața sa veșnic îmbujorată și barba-i copleșită de mulțimea firelor argintii formau un contrast simpativ. La umbrelă nu era grăbit. Dimpotrivă, făcea impresia unui om cu pasul greoi.

Văzându-l plimbându-se zilnic încoaci și încolo în fața reședinței, proptit în bastonul ce-l avea dela mitropolitul Șaguna, ni-se oglindește chipul caracteristic al preotului ortodox așa cum îl știam în trecut.

Cu toate că era octogenar se prezenta în totdeauna bine îngrijit și nici când fără potcapul de catifea roșie, care contribuia la atmosfera, a-și putea zice, sărbătorească ce-l înconjoară.

Având o fire mai închisă decât antecesorul său fericitul episcop Ioan Popasu, cu greu puteai străbate până în apropierea sa, iar când ai ajuns să fii primit în audiență, te convingeai, că păstrează o notă a demnității.

Mâna sa cea dreaptă în cele administrative i-a fost arhimandritul-vicar Filaret Musta. Cu

înaintarea vârstei episcopului și a arhimandritului ajunge protosincelul Dr. Iosif Badescu să poarte greul conducerii episcopiei, făcând chiriarhului Nicolae în timpul din urmă multe și prețioase servicii.

Ales în anul 1889 episcop al Caransebeșului a ținut cont de particularitățile Banatului, dar fiind la instalarea sa în scaunul vlădicesc trecut de 63 ani, nu s'a mai putut adapta pe deplin mediului celui nou. Deci în unele privinți a rămas un fel de izolat înconjurat de oficialitate.

Ducea o viață cât se poate de ordonată. Programul său de muncă zilnică se repeta cu punctualitatea unui ceasornic. Primea în zilele de lucru referada asesorilor, a secretarului și a altor funcționari din gremiu la orele 11 înainte de masă în cancelaria vicarului său.

Trăia foarte cumpătat, de aceea nici n'a suferit de vreo boală, care să-l lege de pat până la două săptămâni înainte de a adormi în Domnul. Din când în când se văita de boala bătrâneței, care este reumatismul, ceea ce la vârsta sa de peste 80 ani nu era ceva nefiresc.

Pentru a-și face cura obișnuită pleca în fiecare an regulat în luna August la Carlsbad și anume înainte de a se ține la Sibiu ședințele consistorului mitropolitan și ale reprezentanței fundațiunii Gojdu a cărei membru era.

La Carlsbad cu toată bătrânețea călătorea fără însoțitori oprindu-se în drumul cel lung la Viena, unde locuia în hotelul „Habsburg“ din Rotenturmstrasse în apropiere de canalul Dunării,

Gospodăria dela reședință era de model. Devenise proverbială. Inventarea fondului instruct episcopesc păstrat în cele mai mici părți ale sale cu o adevărată pedanterie. Chiar și florile artificiale ticluite din hârtie colorată erau veșnic curățite de praf și așezate la locul lor. Ce privește încăperile reședinței, acelea sclipeau de curățenie.

Grădinarul îi prezenta în timpul verii săp-

tămânal câte una sau două mănunchiuri de flori naturale din grădina reședinței, care mănunchiuri așezate în vase pentru flori formau permanent decorul camerei sale de lucru.

Prietenii îi ziceau episcopului în glumă: „Nicolae Nu-vă-certați“, pentru că avea obiceiul să avertizeze cu aceste cuvinte pe cei ce umblau să provoace discuții inutile.

Când s'a făcut actuala fațadă la reședința episcopescă se proiectase, ca tavanul atât al camerelor din parter cât și al celor dela etaj să fie ridicat, dând în chipul acesta reședinței aspectul unui edificiu modern.

Bătrânul episcop însă, care era cât se poate de conservator, s'a declarat nemulțumit cu această inovație din cauză, că ar fi trebuit să se mute din reședință pe timpul executării lucrărilor. Dreptaceea Consistorul eparhial a abstat dela proiectul său pentru a nu conturba liniștea arhierelui.

Așa se explică, că camerele reședinței tot scunde au rămas, cum au fost.

Rolul ce-l avea la mesele episcopesci fostul secretar Ioan Bartolomei de a distra pe invitații episcopului cu anecdote, cu vorbe de spirit, cu povestiri din domeniul istoriei îl luase în vremea arhierelui Nicolae Popea eruditul său vicar Filaret Musta, care avea darul de a contribui în felul său, ca cei dela masa vlădicească să se simtă bine.

La asemenea ocazii avea episcopul obiceiul să zică: „Multe mai știe arhimandritul ăsta. De le-ar pune odată pe hârtie“. Dar împlinirea dorinței episcopului întârzia mereu, căci arhimandritul Musta nu era tocmei expeditiv în privința scrisului.

Aflând noi referenții pe chiriarh cu prilejul expunerii referatelor noastre în bună dispoziție ne zicea câte odată: „Minunați oameni sunteți voi bănațenii. Voi aveți o Cliciovă, o Criciovă și o Ciclovă“. Li plăcea bătrânului episcop acest joc de cuvinte.

Când era foarte supărat pe cineva risca să zică: „Să se ducă în furci“. Aceasta i-a fost vorba cea mai grea pe care am auzit-o în cursul celor 4 și $\frac{1}{2}$ ani, cât am slujit eparhia sub jurisdicțiunea arhierelui Nicolae Popea.

Arhierelul Nicolae era peste măsură de cruțător, cum singur recunoaște în testamentul său, când zice, că averea a câștigat-o cu economie și mare cruțare din modestele venit ce le-a avut.

Spre ilustrare amintesc, că pe hârtia de concept scria episcopul normal de sus în jos, apoi sucea coala și scria peste scrisoarea sa proprie, ca să economiseze hârtie.

O altă dovadă, că a fost extrem de cruțător: Printre scrisorile sale am aflat câteva note saldate de un croitor de a doua mână din Carlsbad. Croitorul acela câștigase încrederea episcopului, căruia i-se părea, că la repararea reverenzilor acel măestru e mai ieftin decât croitorul său din Caransebeș.

Istorisesc acestea păstrând episcopului decedat sentimentul meu de recunoștință pentru cele ce am învățat dela acest venerabil arhierel în ce privește menținerea ordinii și cruțarea banului public.

**

Ajungând în conflict tot mai pronunțat ideea de stat maghiar cu aspirațiunile legitime ale românilor, guvernul țării devenise nemulțumit cu stările ce dănuiau în eparhia Caransebeșului, stând cei din serviciul bisericesc aproape toți în slujba neamului românesc.

Afară de aceea se născuseră în sânul eparhiei desbinări provocate de ambiții neîmplinite.

Cei nemulțumiți își puseră drept țintă primenirea conducerii eparhiei, învinovățând pe episcopul octogenar, îmbătrânit în cinste și omenie, de stările, cari evoluau tot mai mult spre un naționalism radical românesc.

În consecință se făurise planul, afișat la fiecare colț de stradă, că episcopul are să fie delăturat pe o cale oarecare și în locul lui ales o altă persoană mai docilă față de guvernul țării.

Ițele situației le încurcaseră și niște vulpi viclene, cari trăgând mereu jar la turta lor, pândeau ocazia delăturării episcopului, în scop de a beneficia de foloase în interesul planului lor.

Cu alte cuvinte bătrânul episcop sta mai multora în cale. Deci, se începu o campanie necruțătoare împotriva lui.

În sfârșit fu avertizat, că sau delătură din serviciu anumite persoane cu merite pe teren național, sau își dă demisia.

Intr'o vreme se credea, că dacă episcopul se retrage vremelnice dela conducere, lăsând frânilor administrației în grija vicarului său Filaret Musta, neînțelegerile vor dispărea. De aceea episcopul Nicolae, mahnit în sufletul său, se retrage temporar dela conducere cu motivarea, că are să-și aranjeze corespondența, biblioteca și manuscriptele. Dar credința aceasta s'a dovedit a fi deșartă, căci atacurile continuau cu aceeași intensitate ca și până aci.

Văzând arhierelul ce anume i-se pregătește se răsgândi, revocând autorizația dată vicarului

în privința conducerii administrative a eparhiei, ceea ce a displicut dușmanilor săi.

În scrisoarea adresată la 26 Iunie 1908 episcopului Popea mitropolitul Ioan Mețianu îi comunică, că ministrul Cultelor, contele Albert Apponyi i-a spus între altele, că nu rămâne decât ori să delătore însuși răul, care rău era un fel de nod în papură, ori să se retragă cu totul și să se aleagă altul, carele să fie în stare a delătura răul.

Scrisoarea aceasta a mitropolitului, care la timpul său făcuse multă vâlvă, era destul de transparentă, căci fiind episcopul Popea român cu mult mai bun și consecvent în faptele sale, decât să execute ce i-se cerea, ca unica soluție rămânea alternativa de a demisiona, ca contrarii săi să-și poată ajunge scopul pe care îl urmăreau cu tenacitate.

Citind episcopul scrisoarea mitropolitului îl cuprinse dintr'odată o nervositate necunoscută până acum. Măsura foarte agitat lungul și latul prânzitorului și umbla prin toate cancelariile diecezane, îndemnând funcționarii la rezistență față de pornirile guvernului.

Intercalez aici, că pe noi, cei patru asesori consistoriali din serviciul central al eparhiei ne chiamă episcopul în 20 Iunie (3 Iulie) 1908. Cu acest prilej ne surprinse, că a vorbit foarte calm, făcându-ne cunoscut, că împăcat cu soarta s'a decis să dispună pentru cazul de moarte, fără a ne comunica cuprinsul testamentului. Uimă din partea noastră semnarea clauzei acestui document.

Măcinând atacurile sănătatea arhierelui pot zice, că l-am văzut prăpădindu-se zi cu zi sub puterea loviturilor primite. Excitarea continuă sufletească în care trăia i-a scurtat zilele. O soartă nu se poate mai tragică pentru un arhipăstor, care a dovedit a fi un binefăcător al neamului său.

Progresând slăbirea corpului episcopul Nicolae cade la pat. Medicul său Dr. Constantin Popasu previne de cu vreme pe cei din jurul chiriarului, că se apropie desnodământul fatal.

Conform dispoziției Statutului organic asesorii consistoriali vin pe rând „spre a păzi ora morții episcopului“, deoarece puterile-i fizice îl părăsesc încetul cu încetul.

Fiind încă la conștiință cere o țigară de foi, fumează puțin, apoi o pune pe scrumieră. Se vedea, că i-se apropie sfârșitul.

Respirația îi devine mai rară... Agonia e în mers...

Ca cel mai tinăr asesor îi sprijinesc lumânarea la eșirea sufletului, apoi aud, că cineva

dintre cei prezenți șoptește: „A murit episcopul“. Privind în juru-mi nu văd decât ochi împăenjeniți de lacrimi.

Episcopul Nicolae Popea a răposat în Domnul Sâmbătă în 26 Iulie (8 August) 1908 la 3 și $\frac{3}{4}$ ore după amiază, fiind împărtășit cu sf. taine.

Indată după moarte se întruniră în ședință plenară asesorii consistoriali aproape în număr complet sub prezidiul vicarului episcopesc Filaret Musta.

Se făcu intervenție la judecătoria cerc. reg. din loc pentru publicarea grabnică a testamentului, ca să se poată ține seamă de dispozițiile defunctului în ce privește înmormântarea.

Din testamentul publicat se văzu, spre marea rușine a celor ce au conspirat împotriva episcopului, că cu excepțiunea unor neînsemnate legate întreaga sa avere în valoare de peste 250.000 cor. ung. a lăsat-o eparhiei, ca venitul ei să fie folosit atât pentru acordarea de burse celor ce urmează școli sau meserii, cât și pentru trebuințele eparhiei.

Corpul îmbalzat conform dorinței sale, fu îmbrăcat în orlate arhieresti și așezat în sicriul de metal, ridicat pe catafalcul din salonul cel mare al reședinței episcopesti fiind împrejmuit cu flori și cu plante decorative.

Preoții prezenți se perindau ziua și noaptea, citind sfintele evanghelii în fața corpului neînsuflețit al arhierelui lor decedat.

Consistorul eparhial dispune cele necesare în ce privește ceremonialul înmormântării, făcându-se atât inventarierea averii rămase, cât și sigilarea încăperilor reședinței în înțelesul celor cuprinse în Statutul organic.

Din averea episcopului trecut la cele veșnice se zidește în pripă o criptă în cimiterul din Deal al Caransebeșului.

Înmormântarea se făcu Marți în 29 Iulie (11 August) 1908, ținând să participe foarte mulți la această tristă solemnitate.

După celebrarea sf. Liturghii și săvârșirea rânduelii de înmormântare, rămășițele pământești se depun în nou zidita criptă spre veșnică odihnă.

Dar nici somnul de veci nu i-a fost dat episcopului să rămână neturburat, căci mâinile sacrilege ale unor hiene de oameni au sfărâmat în timp de noapte intrarea dela criptă și ridicând acoperământul sicriului au despoiat scheletul de metaniile cu care fusese înmormântat.

* * *

*Astăzi, în 8 August 1943, când se încheie 35 de ani de când arhierul Nicolae a părăsit

lumea aceasta vremelnică, se cuvine să ne închinăm în fața memoriei sale, fiind el unul dintre cei mari și buni ai noștri, care prin fapte grăitoare a dovedit putere de viață, putere de muncă și putere de jertfă.

Aurel Moacă

Manifestare românească în Borlova

Uneori populația grănicerească are bucurii ce rezultă din păstrarea vechilor și sănătoaselor obiceiuri moștenite dela virtușii lor înaintași.

O astfel de bucurie a fost trăită la poalele munților Țarcu și Muntele mic, de comuna Borlova, Duminecă în 25 Iulie a. c.

Comisiunea verificării echipelor țărănești de port și joc național, din Logoj, compusă din: Dr. A. Peteanu, președ. „Astrei“, Dl Prețor Harhoiu, șeful serviciului de propagandă culturală, Dl A. Cușneruc, prof. cons. extrașcolar, Dra Delea Pașca, prof. gimnastică, Dra Veturia Constantinescu, înv. la educația extrașcolară și Dl înv. Ionel Munteanu, secretarul biroului de propagandă — s'a deplasat la data amintită în comună.

Comisiunea a fost sesizată în urma renumelui creat acestei echipe de dansatori la diferite ocazii și mai ales însoțind corul „Vidu“ din Logoj, în turneul făcut în țară anul acesta; turneu susținut de Ministerul propagandei naționale.

Echipa a dus cu deplină mândrie specificul curat bătrânesc în dans și port național al Grănicerului bănățean în marile orașe ale țării, începând cu capitala, unde a fost elogiată de însuși Conducătorul Statului.

A trecut această echipă Cerna și Jiul, unde un alt fiu al satului, Gen. Ioan Drăgălina a căzut ca erou, în războiul trecut, tot pentru unirea fraților, pe atunci despărțiți.

Și pentru că e bine să se cunoască și aceia cari au dus numele de grănicer-bănățean, prin joc și port, în celelalte provincii surori, dăm mai jos numele echipei de dansatori:

Zaharie Musteștea, vătav, Nicolae Cristescu, Gheorghe Cristescu, Zaharie Albu, Ioan Gruia, Tuță Musteștea, Arsenie Dragalina și Ioan Sulea.

Maria Cristescu, Marița Cristescu, Erzilia Musteștea, Ileana Mateșescu, Iustina Musteștea, Florica Lorinț și Ana Albu.

Echipa face parte din Căminul cultural „Gen. Ioan Drăgălina“ al satului Borlova. Această echipă în Dumineca amintită, sub îngrijirea Dlui primpretor Bujor Barbu și a Dlui

notar Ioan Bozdoc, a executat în fața Comisiunii și a întregului sat următorul program:

1. Brâul bătrân, 2. „De doi“ ca'n Graniță,
3. Brâul Măranului, 4. Brâul Susanului, 5. Rața,
6. Momiru, 7. Ciocănița, 8. Tropa, 9. Iedera,
10. Poșovaica pe un picior și pe două picioare,
11. Drânda, 12. Sofeneasca, 13. Hiciu, 14. Brâul Mușuroiului, 15. Brâul Borlovanului, 16. Măzărica, 17. Alt brâu bătrân, 18. Frunză lată,
19. Brâul lui Snop și 20. Un alt brâu.

Vechiul port al dansatorilor, în modele de peste 100 de ani și lucrat în proprie industrie casnică, te face să râsuflă cu mândrie un aer de adevărat român, nestricat de timp și păcătoasele influențe străine.

Arta modernă de acum în cusături e departe de cea veche, și în gust și în lux.

Atâta finețe, potrivire în combinația culorilor și onestitate în croirea costumului, încât ochiul, care este poarta sufletului, îl face pe acesta din urmă să simtă o mulțumire, o bună dispoziție și o bucurie.

Dansurile se desfășoară cu atâta eleganță, complexitate de figuri populare și sprinteneală, încât te transpoartă în lume de basm.

Rezultatul plăcutei lor osteneți le aduce mulțumirea de a fi selecționați pentru concursurile regionale ce se vor ține în Timișoara, și unde Comisiunea își exprimă părerea că vor ieși „întâii“.

După concursurile finale, vor prezenta din nou publicului bucureștean modernizat și în mare parte înstrăinat de legătura ghei și a obiceiurilor frumoase ale moșilor și strămoșilor locuitori ai pământului românesc, specificul veseliei acestui Neam; specific păstrat de o tradiție, cum numai populația satelor de sub poalele munților grănicerești știe să o păstreze.

În asistență, afară de Comisiune amintim prezența următorilor: Dl Primpretor B. Barbu cu Dna, Dl notar I. Bozdoc cu Dna, Dl Părinte S. Stanța cu Dna, Dnii învățători: Boșcaiu, Cojocariu și Grosu cu Doamnele, stud. P. Cristescu, Marghidan, etc. etc.

Spre seară, într'un cadru fermecător și anul acesta bogat al văii Borlova, Comisiunea s'a reîntors cu trenul industrial, iar satul a rămas în joc și veselie românească, la poale de munți românești.

Diacon Ilie Câmpianu

Mântuirea noastră stă în puterea bravilor ostași care luptă cu dușmanul din răsărit. Dați pentru ei, pentru familiile lor nevoiașe.

Cuvânt pentru ostași**Voința și munca omului**
al doilea factor al mântuirii.

II

d) *Stăruitoare și demnă* adică fără *lingușire* față de superiori pe care suntem datori să-i respectăm dar nu avem dreptul să-i „periem“.

Valoarea muncii atârnă de însușirile ei, în special de sufletul și stăruința pe care o depunem în munca noastră și mai ales de ceea ce am putea numi altruismul muncii: cu cât lucrăm pentru mai mulți, pentru binele obștesc, cu atât munca noastră e mai de preț. De pildă, are valoare și munca cinstită stăruitoare și demnă făcută pentru binele tău personal, dar mai de preț este munca adevărată făcută pentru familia ta și cea mai de valoare e munca făcută pentru binele Neamului și a Țării tale. Iată, de ce munca adevărată a ostașului este de foarte mare însemnătate.

Foloasele muncii adevărate. Munca adevărată ne dă:

1. *Bună stare materială.* Milioane și palate nu se prea fac — ce-i drept — pe cale cinstită, la repezeală, dar nu-i mai puțin adevărat că omul harnic își câștigă întotdeauna pâinea cea de toate zilele și, mai târziu, prin muncă stăruitoare, „întru răbdare“, va ajunge la bună stare materială de care are nevoie pentru sine și pentru ai săi.

2. *Înțelepciune și pregătire pentru viață.* Omul învățat, pregătit pentru viață prin munca sa proprie nu mai este „așa o vacă de muls“ — cum zice Creangă — pentru fiecare escroc și parazit al societății omenești. Căci, durere, cu tot creștinismul nostru, adevărul lumii păgâne: „Homo homini lupus“, a rămas încă în picioare și pentru viața omului de azi: Dacă ești slab, vei fi biruit; dacă ești prost, vei fi batjocorit și exploatat. Deci *trebuie să fim bine pregătiți pentru viață și această pregătire ne-o dă munca noastră cinstită.*

3. *Mulțumire sufletească.* Țăranul când își vede rodul muncii sale, elevul certificatul bun, artistul și savantul opera inimii și minții lor, — simt în sufletele lor *bucurii superioare.*

4. *Adevărată strălucire.* După cum între două fiere de plug strălucește cu adevărat numai cel care brăzdează pământul, iar fierul de sub șopron ruginește; tot așa, *între doi oameni strălucește cu adevărat omul muncitor iar leneșul degenerază și este socotit un parazit al societății.*

5. *Drept la adevăratul titlu de nobleță.* Astăzi nu mai există boierie de sânge sau de avere moștenită. *Astăzi avem un singur titlu de nobleță: munca noastră cinstită și jertfa desinteresată pentru un ideal înalt.*

6. *Drept la mândrie justă.* Singura mândrie adevărată și îndreptățită a omului de bun simț este conștiința că locul de cinste pe care îl ocupă în viață l-a câștigat, cu ajutorul lui Dumnezeu, prin munca lui cinstită stăruitoare și demnă iar nu prin „Neamuri la Ierusalim“, prin *lingușire.* E mare lucru pentru sufletul tău să știi că locul de cinste ți l-ai *cucerit*, prin hărnicia ta și nu făcând „sluj“ la unul sau la altul. *Munca demnă trebuie să fie și criteriul de apreciere și de selecționare a valorilor, căci nu locul înalt ce ocupi importă, ci modul cum ai ajuns la el și cum îți faci acolo datoria.* „Pe culmi ojung și vulturii dar și târâtoarele!“ *Locul te face vrednic de cinste și respect numai dacă l-ai cucerit vulturește și în măsura în care îl sfințești prin vrednicia ta!*

7. *Munca înlătură ispitele și plictiseala.* Omul care muncește cinstit n'are nevoie să se gândească la rău. Dimpotrivă, lenea e totdeauna rău sfetnic, căci e foarte greu să fi cuminte, când n'ai nimic de lucru.

8. *Munca te păzește de rușinea parazitismului; și nu e nimic mai rușinos și mai nevrednic pentru omul valid decât să trăiască din munca altuia.*

9. *Munca dezvoltă puterile noastre trupești și sufletești.* Leneșul vegetează, numai omul care muncește, trăește cu adevărat, viața fiind mișcare, lucrare. Prin urmare numai:

10. *Munca ne asigură progresul și împreună cu rugăciunea, ne duce spre desăvârșire, care este ținta vieții noastre pământești.*

Necesitatea muncii rezultă din foloasele ei, arătate mai sus, precum și din poruncile lui Dumnezeu-Tatăl și Fiul:

a) „In sudoarea muncii tale îți vei câștiga pâinea“.

b) „Nu cel ce-mi zice mie (adică nu cel ce se mărginește să zică) Doamne, Doamne, va intra în împărăția cerurilor, ci acela care face voia Tatălui meu“.

Iată motivele pentru care *orice om care se respectă pe sine și vrea să fie creștin adevărat, adică năzuitor spre deăvârșire, trebuie să muncească cinstit și stăruitor spre binele lui, al familiei și al Neamului său, cu atât mai mult, cu cât a fost înzestrat de Dumnezeu cu mai multe daruri.*

Pr. Damaschin Dalcoviciu

Impresii dela mănăstirea Sf. Ilie-Isvor (Vasiova)

Mănăstirile românești, multe și modeste, resfirate în toate părțile, au corăspuns unor mari și adânci nevoi sufletești ale poporului nostru. Lăcașurile acestea sfinte și călugării lor, au adus neprețuite servicii neamului în desfășurarea vremurilor; au apărat cu îndârjire legea strămoșească, au întărit unitatea sufletească, sădind zi cu zi în sufletele însetate ale credincioșilor români, învățăturile binefăcătoare desprinse din sf. cărți bisericești.

Se spune, că în societatea modernă, călugărul vechi, nu mai poate face față îndatoririlor sale cerute de dinamismul vieții de astăzi.

O eroare.

Cine ia parte la un hram dela o sf. mănăstire și observă cu atenție varietatea manifestațiilor credincioșilor adunați acolo, rămâne cu impresia, că trăește cu multe secole în urmă, în viața primară creștină.

Peste tot vezi numai cucernicie, evlavie, suflet și mai presus de toate, *credință*.

Or fi puțini, foarte puțini, între asistenți, în care se manifestează unele pretenții, dar acestea sunt *snobism* și nici decum, manifestări metafizice și mai puțin cântăresc în judecarea ansamblului duhovnicesc și a înaltei spiritualități, ce se degajează atât de bogat, din viața mănăstirească.

Se poate spune pe drept cuvânt, că procesiunile și manifestările dela mănăstirea Sf. Ilie-Isvor, au atins scopul mare pentru care au fost organizate.

Încă Luni după masă, biserica și împrejurările erau pline de pelerini; pitoreștile costume de pe la Delinești, Brebul până la cele din Valea Carașului, dela Vrani, arată că aci mănăstirea a putut chema toată raza ei de influență binefăcătoare. Bătrânul și mult apreciatul călugăr *Macarie*, protos. *Vichentie*, maicile și surorile în frunte cu maica *Agnia Costică* radiază de bucurie și sunt mereu într'u întâmpinarea credincioșilor, bineventând și îmbrățișând atâtea fețe cunoscute și devotate sf. mănăstiri.

Pelerinii se pare că sunt acasă. Toți au o comportare degajată, familiară, sunt foarte fericiți că au ajuns la destinația dorită și nimeni n'are pretenții de odihnă, ci aleargă mereu, căutând grupurile unde se cântă și întâlnește trații din Oastea Domnului.

Deosebită impresie face grupul mare de pelerini din *Dălinești*, care sosește dela zeci de km. prin căldura caniculară în cântece și tropare, în frunte cu păr. *Coriolan Roșca*, dna preoteasă și copiii lor.

Programul se desfășoară conform orarului stabilit.

Dar preoții — vreo 15 la număr — neobșit slujesc rugăciuni, toată noaptea, credincioșilor, pentru diferite trebuințe și necazuri. Prin strană, pe afară, la câte un muc de lumânare, strălucește sf. cruce și epitrafilul, iar preotul cu fața cufundată în molitvelnic, citește cu glas domol, rugăciuni, care alină dureri, necazuri, griji, boale și atâtea vifornite sufletești.

Biserica în semi obscuritate, afară lumini pâlând dau un tabiou de-o frumusețe negrăitoare și pretutindenii, pelerini așezați pentru reculegere sufletească, în așteptarea zilei de mâne zi, la sf. Liturghie.

Călugării și maicile, sunt pretutindenii, neobșiți, ca să așeze pe cei nevoiași în chilii și sub acoperiș, iar pe cei rămași pe afară, să-i întărească să supoarte o noapte, în mijlocul pitorescului așezământ.

Mânezi dimineată, Marți, preoții începând cu cel mai tânăr — nu i-am reținut numele și nici parohia — cu o față de adevărat duhovnic, până la cel mai bătrân, păr. *Macarie*, după o noapte nedormită și slujind mereu, sunt înviorați la Utrenie și la Sf. Maslu.

Sf. Maslu — evocarea ajutorului la toate nevoile — arată adâncimea rostului sf. mănăstiri. Nu se văd în spitale atâtea necazuri. Spitalul, așezământul eminent biologic, este o palidă înfățișare a durerilor și boalelor omenești. În spital doctorul și farmacistul, ajutați de creurul omenesc, alină durerile fizice; mănăstirea și sf. Maslu, prin rugăciuni și darul Duhului Sfânt, durerile sufletești și fizice.

Mare Taină... mare binefacere... mare dar...

Razele X, descopere durerile fizice; bisturiul sau farmacia ajută, din caz în caz; dar Duhul Sfânt, prin credință și rugăciune, vede totul, ajută pretutindeu și cele văzute și cele nevăzute.

În fața acestei minuni, te exprimi simplu: mare Taină... mare binefacere... mare dar...

Deși slujbele de noapte, sf. Maslu și spovedania atrag mulțimea pelerinilor, totuși se simte în mod tainic că sf. Liturghie este punctul central al hramului.

Sf. Liturghie, slujită de un mare sobor de preoți în aer liber, sub conducerea *I. Pr. Cuv. Arhimandrit Dr. L. Busuioc*, delegatul Prea Sf. Episcop, ajutat de minunata voce a păr. diacon *Ilie Căpianu*. O mulțime imensă, înconjoară estrada altarului liturgic.

Corul Oastei Domnului din Recița dă răsunșurile liturgice cu mult suflet și artă deosebită.

Punctul central al sf. Liturghii este predica I. Pr. Cuv. Arhim. Dr. Laurentiu Busuioc.

Rar am întâlnit un predicator de factura I. Pr. Cuv. Sale. În fața unei mase de credincioși, compusă din varietatea treptelor sociale — o mulțime de intelectuali din jur au venit la sf. Liturghie — și diversitatea durerilor zilei, cu îndrăzneala unui erudit, a tratat problema **păcii** și a **războiului**, din punctele de vedere cele mai actuale și cele mai profunde.

O limbă simplă, biblică, o concepție genială care ridică pe cei mai simpli la înălțimea oratorului și constrânge pe snobi și pe cei pretențioși să se alinieze în șirul celor ce **trebuie** să **vadă realitatea**, a dominat vreme de peste un ceas, mulțimea celor prezenți.

Cu accente lirice a combătut războiul, cu tot cortegiul mizeriilor: ortani, văduve, schilozi, răni, sânge, neajunsuri, nemulțumire și atâtea trăsături de penele, genial și înflăcărat descrie, din tabloul zilelor noastre, încadrate cu disciplina omului erudit, în textul biblic. Dintr'odată le răstoarnă în aparență, cu cuvintele Mântuitorului: „...nu am venit să aduc pace, ci sabie...“, după ce înainte descrie cu bogăție de imagini porunca aceluiași Mântuitor: „...pacea mea dau vouă, pacea mea las vouă...“

Lacrimile stoarse pe tabloul atât de real al grozăviilor războiului, sunt prelinse pe fețele auditorilor, când dintr'odată se pare că dela amvon, se pecetluiesc; ca bune durerile omenirii, prilejuite de sabie și foc.

O clipă de înmărmurire...

Dar I. Pr. Cuv. Sa știe să domineze auditorul și vede cu multă claritate **sufletul** omului.

„Nu am venit să aduc pacea... ci sabia...“ repetă până la obsesie, I. Pr. Cuv. Sa.

Dacă până aci, I. Prea Cuv. Sa, a tratat cu geniale trăsături, ordinea socială și grijile de esență pur fizică, descriindu-le în complexul lor, încadrându-le în urgiile războiului, de acum tratează **drepturile** și **datoriile sufletești** ale omului.

Dacă până aci a răscolit latura sufletească **stăpânită de egoism**, cu toate consecințele, de acum răscolește sufletul, schinteia Dumnezeiască, care are **datoria să înțeleagă**, prin **credință**, **poruncile** Mântuitorului: „...să iubești pe Domnul Dumnezeul tău... și pe aproapele tău ca pe tine însuși...“ și pacea care a lăsat-o Mântuitorul omenirii, cuprinsă în comăndamentele sociale: spiritul de înțelegere, prietenia, respectul reciproc conștiința unității creștine.

Antitezele tratate de I. Pr. Cuv. Arhim. Dr. Laurentiu Busuioc în predică, cu atâtea îndrăzneală, curaj și evlavie au cuprins complexitatea irământărilor sufletești ale pelerinilor.

Imaginea, atât de talentat evocată, a sf. Ilie, care înfruntând 400 de preoți ce se dădeau la păgânism pe vremea regelui Ahab și a reginei Isabela, cultivând idolatria pentru Baal, a fost la îndemâna I. Pr. Cuv. Arhim. Dr. L. Busuioc, un prilej admirabil, pentru restabilirea echilibrului sufletesc al credincioșilor, veniți dela mari depărtări, să dobândească **pacea sufletească**, care poate fi un izvor adevărat al păcii sociale, atât de mult dorită.

Hramul mănăstirii Sf. Ilie-Isvor, a adus în toate sufletele, încordarea în viața pământească și a dinamizat credința cerută de Dumnezeu, tuturor oamenilor.

Pr. Tr. Constantin

† Pr. AUGUSTIN GRUESCU DIN CIORTEA

Deși erau cunoscute grelele suferințe cu care se lupta de câteva luni, totuși moartea lui a fost o surpriză.

Pr. Augustin Gruescu s'a născut în Vinga acum 57 de ani și a păstorit vreme de 33 de ani parohia Ciortea, identificându-se total cu interesele și aspirațiunile parohiei sale. A fost înmormântat în 23 Iulie lângă soția și fiica lui, plâns de tot satul și însoțit până la groapă de frații întru Hristos: protopop I. Orăvițanu, preoții, Nic. Balmez, C. Panciovan, I. Panciovan, Gh. Simeon, C. Patroviciu, Gh. Dănescu, I. Braicher, I. Râta și Tr. Constantin.

La sf. Liturghie a vorbit protop. I. Orăvițanu, arătând calitățile frumoase de adevărat preot și necazurile vieții: durerea pricinuită de moartea fiicei sale abea în floarea vieții la 17 ani și a soției sale. Singur în casă, — cei doi fii sunt la rosturile lor și unul din ei pe front — a ținut piept bărbătește tuturor amărăciunilor, prilejuite în parte și de cei ce trebuiau să-i fie colaboratori în parohie.

La groapă cuvântul de despărțire, este rostit de pr. C. Panciovan, în numele colegiului preoțesc al tractului.

Ultimele zile i-au fost senine, ca o compensație a necazurilor din viață, pentru că fiul său drag, Sandi, notar într'o comună bogată din jud. Timiș-Torontal, și-a cerut transferarea în Ciortea, numai pentru a fi sprijinul părintelui său suferind.

Pr. Augustin Gruescu, a fost un iubitor de oameni în adevăratul înțeles biblic, a fost un sentimental, dar nu sentimental naiv și de urâtenie sufletească. Era un suflet recu-

noscător și prin aceasta, deschis și sensibil la cea mai mică afecțiune.

În viață n'a putut să fie eroul multor și mari realizări așa cum le-a dorit și visat, pentru că mediul i-a împiedecat năzuințele, dar a fost capabil să se entusiasmeze de faptele bune ale semenilor și prietenilor, cum rar mai întâlnești astăzi astfel de conduite, așezându-se într-o minunată lumină de aleși.

Ne-a părăsit un erou al vieții și nu exagerăm când spunem, că păr. Augustin Gruescu a suportat cu seninătate dreptul Iov, o viață aspră.

Îi purtăm o vie amintire, iar în fața mormântului ne rugăm, Dumnezeu să-l odihnească cu dreptii.

Ș T I R I

Misiuni religioase în eparhia Aradului. Ca în fiecare an și anul acesta Episcopia Aradului organizează misiuni religioase odată cu pelerinajele ce se fac la sf. mănăstiri. Pelerinajele se fac: la mănăstirea H. Bodrog în 6 și 14-15 August, iar la schitul Feredu în 14 Septembrie. Scopul misiunilor este de a se aduce mulțumire Atotputernicului pentru darurile materiale și agonisirea harului sfințitor de viață creștinească. De remarcat că misiunile se fac cu concursul activ al tuturor societăților religioase. În program e luată și premiarea „organizației active în cântare biserică și achiziție de membrii”. Școala de Dumineca, după ce se arată, este o școală care antrenează pe credincioși în fapte de evlavie și îi pregătește totodată și pentru participarea activă la misiuni.

Agresiune anglo-americană în valea Prahovei. În ziua de 1 August o formațiune de circa 125 avioane tip fortărețe sburătoare a atacat regiunea noastră petroliferă. Datorită vigilenței armatei noastre de apărare, inamicul nu și-a putut îndeplini misiunea distrugătoare. Au fost totuși aruncate bombe cauzând pagube materiale, apoi 116 morți, 147 răniți și câteva case distruse. Aviația și artileria noastră antiaeriană au pus pe fugă escadrila inamică, ba a și doborât 36 aparate iar alte 8 au aterisat forțat în Turcia, fiind grav avariate.

Mulțumită publică. Ieromonahul Ananie Rosocha din Cornuțel, aduce și pe această cale cele mai călduroase mulțumiri bunilor credincioși din Călnic cari s'au ostenit să vină în ajutorul parohiei mai sărace a Rutenilor din Cornuțel, dându-le un stihar preotesc nou, cumpărat cu 10.000 Lei. „Așa creștini buni sunt în Călnic — mărturisește ieromonahul A. Rosocha — că biserica lor e plină, nu mai încap nimic de atâtea daruri”. Dumnezeu bunul care grijește de toți și de toate, a făcut ca inimile călnicenilor să se întoarcă spre frații lor întru credință, ajutându-i. Lăudat fie numele Lui ca și fapta bunilor creștini din Călnic.

† **Jivca Topală**, soția preotului nostru Pavel Topală din Omolița și mama preotului Liviu Topală din Târnova a adormit în Domnul în vârstă de 60 de ani. Pe răposată o deplânge soțul îndurerat, fiul și fiica Hermina, soția preotului Traian Bojin din Uzdiu.

Dumnezeu să odihnească pe roaba Lui în pace, iar pe cei întristați să-i mângăe.

A V I Z

Se aduce la cunoștința celor interesați că lucrările de începutul anului școlar 1943—44 la liceul „Traian Doda” din Caransebeș se fac după cum urmează:

1. Examenle particulare, corigențe particulare și diferență se vor da între **15-30 August**.
2. Examele de corigență și de admitere în cl. I și V se vor da între **20-25 August**.
3. Înscrierile și reînscrierile se vor face între **25-30 August**.
4. Cursurile vor începe pe ziua de **1 Septembrie a. c.**

La reînscriere elevii ordinari vor aduce certificate școlare eliberate la finea anului școlar și dovada de muncă de război.

Internatul se deschide pe ziua de 1 Septembrie în aceleași condițiuni ca și în anul trecut.

Directorul liceului
Matei Armaș

Partea Oficială

Nr. 4764 C. 1943.

NOTĂ OFICIALĂ

Anunțăm apariția următoarelor cărți pe cari le recomandăm cu toată căldura Cuc. Preoțimi:

1. „Iisus Hristos” de Pr. prof. Dr. D. Stăniloae, Sibiu, Lei 400 exemplarul.
2. „Sufletul preotului în luptă cu ispitele” de Pr. Victor Popescu București Lei 250 exemplarul.

Doritorii de a avea aceste cărți vor anunța Consiliului eparhial dorința lor până la 31 August a. c.

La cost se va adăuga Lei 50 la cea dintâi și 40 la cea a doua pentru speșele poștale.

Caransebeș, la 7 August 1943.

Consiliul eparhial.

EUGEN SPANG

— AURITOR DIPLOMAT DE BISERICI —

TIMIȘOARA III. Str. Odobescu Nr. 63.

Primește aurirea de orice ornamente bisericesti cum și vopsirea și marmorarea cu preț moderat. 8-12